

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 86/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o., Ulica svornosti 100, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Sedlačkom, PhD., LL.M., Advokátska kancelária Sedlačko & Partners, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 145/2012-688 z 18. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. mája 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 145/2012-688 z 18. decembra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom proti advokátovi [REDAKOVANÉ] domáhala žalobou podanou na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) určenia neplatnosti zmluvy o poskytovaní právnej pomoci a vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 107 548,29 eur s príslušenstvom, ktoré vzniklo v dôsledku nepripustného dojednanía dvoch paralelných druhov zmluvnej odmeny za tú istú právnu pomoc zároveň. Žalobu sťažovateľky okresný súd rozsudkom č. k. 24 C 366/2003-447 z 9. marca 2009 v celom rozsahu zamietol.

2.1 Proti výroku rozsudku, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie sumy 107 548,29 eur s príslušenstvom, podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 1 Co 84/2009-532 zo 16. marca 2011 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

2.2 Po opätovnom prerokovaní veci okresný súd rozsudkom č. k. 24 C 366/2003-633 z 30. januára 2012 žalobu identicky zamietol. Sťažovateľka podala proti tomuto rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby potvrdil. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol: *„Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ak dospel k záveru, že účastníci uzatvorili mandantmi zmluvu, ktorej predmetom bolo právne zastúpenie žalobcu žalovaným, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak nárok žalobcu zamietol. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa a na právne normy, ktoré súd použil poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).*

K odvolaniu žalobcu je potrebné uviesť, že toto nemožno považovať za dôvodné ak vychádza z názoru, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, v dôsledku čoho mal vec nesprávne právne posúdiť.

Námietka nesprávnosti skutkových zistení (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. sa nespája s akoukoľvek skutkovou výhradou, ako z toho ustanovenia vyplýva, významné sú v zásade námietky, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli za konania najavo alebo opomenul skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo inak v konaní vyšli najavo, prípadne, že v hodnotení dôkazov, resp. iných poznatkov je z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti, či vierohodnosti logicky rozpor, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá ust. § 132 O.s.p.. Musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke. V prejednávanvej veci sa súd prvého stupňa takého pochybenia nedopustil.

V tejto súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že súd neprihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, predovšetkým na skutočnosť, že žalovaný sa nevyjadroval jednotne k otázke, za čo mu patrila paušálna odmena, svedkyňa [REDACTED] vypovedala ohľadom evidovania zmluvy rozporne, doba platnosti zmluvy bola ohraničená práve na čas, kedy bola konateľka žalobcu [REDACTED] odvolaná z funkcie. K tomu odvolací súd uvádza, že z obsahu napadnutého rozsudku je zrejmé, že na uvedené skutočnosti súd prvého stupňa pri rozhodovaní prihliadol, ak v dôvodoch rozsudku uviedol, že z výpovede žalovaného je zrejmé, že dojednaná paušálna odmena sa vzťahovala len na paušálne poradenstvo a ostatná (podielová) odmena na poradenstvo, ktoré prekračovala obvyklý rámec paušálneho poradenstva. Prekročením obvyklého rámca paušálneho poradenstva účastníci rozumeli najmä zastupovanie v súdnych sporoch alebo aj také prípady, akými sú napr. rozsiahly právny rozbor alebo audit zmlúv. Preto sa dohodli, že takéto prípady, ktoré presahujú rámec obvyklého paušálneho poradenstva sa budú fakturovať a platiť osobitne. K tvrdeniu svedkyne [REDACTED] ohľadom evidovania zmluvy, podľa ktorej zmluva bola uložená v trezore a podchytená v evidencii žalobcu treba uviesť, že toto tvrdenie nemá žiadnu výpovednú hodnotu vo vzťahu ku skutočnosti, že uvedená zmluva mala byť pri audite nájdená v osobnej zásuvke svedkyne.

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní prihliadol aj na to, že z vykonaného dokazovania vyplynuli skutočnosti, ktoré boli v neprospech žalovaného, a to, že doba platnosti zmluvy bola ohraničená práve na čas, kedy bola konateľka žalobcu [REDACTED] odvolaná z funkcie, rovnopis zmluvy predložený v konaní žalobcom bol opatrený pečiatkou, ktorá

bola vyhotovená až po 19.4.2002, na tzv. separé faktúrach nie je odkaz na zmluvu a ďalej, že zmluvné strany listinu, ktorá mala zaznamenať prejav vôle smerujúcej k uzavretiu zmluvy najprv podpísali a až následne na ňu vyhotovili text a tieto vyhodnotil tak, že uvedené indicie vo svojom súhrne, ani v celom svojom komplexe nedovoľujú celkom určitý a nepochybný záver o antidatácii zmluvy. Súd uviedol, že doba, na ktorú bola zmluva uzavretá, ako aj dohoda o splatnosti paušálnej odmeny na záver trvania záväzkov o položke právneho vzťahu účastníkov možno vykazuje znaky určitej neobvyklosti, resp. neštandardného postupu v porovnaní s inými obdobnými zmluvami, avšak samy osebe v rozpore s právnymi predpismi nie sú a bolo preukázané, že vyjadrujú autonómnu zhodnú vôľu oboch zmluvných strán, takto sa dohodnúť.

Ak žalobca v odvolaní namieta, že súd pri vyhodnotení svedeckej výpovede nezohľadnil pomer svedkyne [REDAKOVANÉ] k žalovanému, je potrebné uviesť, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, aby svedkyňa mala pomer k žalovanému, okrem pomeru, ktorý mala svedkyňa s vlastníkom obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia s.r.o., Rožňava.

Taktiež nemožno súhlasiť s tvrdeniami žalobcu v odvolaní, že sa nejedná o mandátnu zmluvu uzavretú medzi ním a žalovaným, ale o úkon, ktorý de facto medzi sebou dojednali [REDAKOVANÉ] (de iure konajúca v mene žalobcu) a žalovaný. Žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy bola nesporne konateľkou žalobcu a ako taká mohla vystupovať a konať v jeho mene.

Za nedôvodné treba považovať tvrdenie, že sa súd nezaoberal ani tým, že koniec platnosti zmluvy a tým aj úhrada odmeny žalovaného pripadla na 30.9.2003, kedy žalovaný zakladal v zmysle pokynov vtedajšej konateľky žalobcu konkurenčnú obchodnú spoločnosť ITALINOX Rožňava, s.r.o. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prihliadol aj na závery slovenskej Advokátskej komory, ktorá prešetrila sťažnosť žalobcu na postup žalovaného a túto sťažnosť ako nedôvodnú odložila. Vo vzťahu k trestným stíhaniam svedkyne [REDAKOVANÉ] je potrebné uviesť, že súd sa týmito tvrdeniami dôsledne zaoberal a vyvodil z tohto zistenia patričné závery o tom, že zo strany svedkyne nedošlo k spáchaniu žiadneho trestného činu.

Vo vzťahu k odvolacej námietke spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvého stupňa je potrebné uviesť, že právnomu posúdeniu veci súdom prvého stupňa nemožno nič vyčítať, ak súd prvého stupňa vychádzal z názoru, že účastníci uzatvorili účinne mandátnu zmluvu podľa ust. § 566 a nasl. Obchodného zákonníka.

Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Podľa § 40a Občianskeho zákonníka ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40).

Podľa § 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluva je uzavretá okamihom, keď prijatie návrhu na uzavretie zmluvy nadobúda účinnosť.

Podľa § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka písomnú formu musia mať zmluvy o prevodoch nehnuteľnosti, ako aj iné zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov.

Podľa § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre uzavretie zmluvy písomnou formou stačí, ak dôjde k písomnému návrhu a k jeho písomnému prijatiu.

Zmluva je dvojstranný alebo viacstranný právny úkon, ktorý vzniká dosiahnutím konsenzu, ktorý je úplným bezpodmienečným prijatím (akceptáciou) návrhu na uzavretie zmluvy (ponuky, oferty). Vznik zmluvy predpokladá existenciu troch postupne za sebou idúcich aktov:

návrh - ponuku, ofertu

prijatie návrhu – akceptáciu

vzájomnú zhodu vôle subjektov - konsenzus.

Ponuka - oferta a akceptácia sú jednostranné právne úkony. Oferta je vymedzená v § 43a ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzavretie zmluvy, ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia. Akceptácia je podľa § 43c ods. 1 Občianskeho zákonníka včasné vyhlásenie

urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodit' jej súhlas, je prijatím návrhu. Podľa § 43c ods. 2 Občianskeho zákonníka včasné prijatie návrhu nadobúda účinnosť okamihom, keď vyjadrenie súhlasu s obsahom návrhu dôjde navrhovateľovi.

Z uvedeného vyplýva, že včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh na uzavretie zmluvy určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodit' jej súhlas, je prijatím návrhu (§43c ods. 1). Ak vyžaduje dohoda účastníkov, že zmluva musí mať písomnú formu (§ 40 ods. 1), táto musí byť dodržaná aj v prípade, ak zákon písomnú formu pre daný právny úkon nevyžaduje. V opačnom prípade treba považovať zmluvu bez dodržania dohodnutej písomnej formy za neplatnú.

Citované zákonné ustanovenie § 40 ods. 1 spája s nedostatkom formy právneho úkonu jeho neplatnosť. Neplatnosť právneho úkonu pre nedostatok formy môže byť absolútna alebo relatívna. Rozhodujúce pre posúdenie, aká neplatnosť sa na daný právny úkon vzťahuje bude skutočnosť, či došlo k porušeniu formy právneho úkonu vyžadovaného zákonom alebo dohodou účastníkov. V prípade, ak pôjde o nedostatok písomnej formy určenej zákonom, pôjde o absolútnu neplatnosť a v prípade nedostatku dohodnutej formy právneho úkonu pôjde o relatívnu neplatnosť.

Prípady relatívnej neplatnosti sú v § 40a uvedené taxatívne. O relatívnu neplatnosť právneho úkonu pôjde aj v prípadoch určených v § 40 ods. 1, t.j., ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú si dohodli účastníci. Právna podstata relatívnej neplatnosti právneho úkonu spočíva v tom, že právny úkon, u ktorého je daný dôvod relatívnej neplatnosti, vznikol, od začiatku existuje a zároveň sa považuje za platný, pokiaľ sa ten, na ktorého ochranu je relatívna neplatnosť určená (oprávnený subjekt), neplatnosti právneho úkonu nedovolal. Ustanovenie § 40a zároveň však vylučuje možnosť domáhať sa neplatnosti právneho úkonu tým subjektom, ktorý neplatnosť právneho úkonu sami spôsobili a v prípadoch, ak nebol právny úkon urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov.

Pre posúdenie, či sa jedná o absolútnu alebo relatívnu neplatnosť právneho úkonu nie je rozhodujúce, ako oprávnený subjekt sám kvalifikuje neplatnosť právneho úkonu, t.j. či ako absolútnu alebo relatívnu, lebo urobenou kvalifikáciou oprávneného subjektu nie je súd viazaný. Rozhodujúcim je, že oprávnený subjekt namieta konkrétnu vadu právneho úkonu.

Dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa uskutočňuje výslovným prejavom, z ktorého je jasne zrejmá vôľa dotknutej osoby dovolať sa neplatnosti právneho úkonu.

V prejednávanej veci z obsahu žalobného návrhu, ale aj z tvrdení žalobcu v konaní pred súdom prvého stupňa je zrejmé, že žalobca sa domáha vo vzťahu k žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia titulom neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o právnej pomoci, ktorú mali účastníci uzatvoriť dňa 1.10.2000.

Zmluva o právnej pomoci, ako správne uviedol súd prvého stupňa je tzv. mandátne zmluva uzavretá podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka. Na uzavretie mandátnej zmluvy zákon nevyžaduje písomnú formu, je však nesporné, že účastníci pre formu tohto právneho úkonu dohodli písomnú formu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na svoje zrušujúce uznesenie zo dňa 16.3.2011 sp. zn. 1 Co/84/2009-532, v ktorom okrem iného uviedol, že „pokiaľ zmluva bola uzavretá písomne, treba vychádzať z jej obsahu v písomnej podobe, aj keď písomná forma nebola zákonne predpísaná“. Žalobca v konaní namieta neplatnosť predmetnej zmluvy v dôsledku nedostatku písomnej formy právneho úkonu, ak tvrdí, že k jej uzavretiu nedošlo postupom podľa ust. § 43a ods. 1 v spojení § 43c ods. 1, t.j. písomnou ponukou a akceptáciou. Vzhľadom na to, že nedostatok dohodnutej formy právneho úkonu nespôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ale iba neplatnosť relatívnu, bolo potrebné prihliadať na skutočnosť, či žalobca je oprávneným subjektom domáhať sa zaplata žalovanej sumy titulom prípadnej relatívnej neplatnosti mandátnej zmluvy.

Ako už bolo vyššie uvedené, relatívnej neplatnosti sa nemožno dovolať z dôvodu, že právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov. Ak teda žalobca sa domáhal neplatnosti právneho úkonu (prejudiciálne) iba z dôvodu, že tento nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov, jeho uplatnený nárok je v rozpore s ust. § 40a Občianskeho zákonníka a teda je nežalovateľný.

Nárok uplatnený žalobcom je nežalovateľný, aj z dôvodu, že prípadnú relatívnu neplatnosť tohto právneho úkonu aj sám spôsobil (prostredníctvom vtedajšej konateľky [REDAKOVANÉ]), ak nedodrжал dohodnutú písomnú formu právneho úkonu. Správne uvedenú situáciu vyhodnotil súd prvého stupňa ak uviedol, že ide totiž o situáciu, kedy sám navrhovateľ ako jedna zo zmluvných strán spôsobil (resp. mohol spôsobiť) neplatnosť

zmluvy tým, že pri jej uzavieraní porušil dobré mravy alebo zásady poctivého obchodného styku a tým, že sa dovoľal neplatnosti zmluvy na súde, v podstate druhýkrát porušuje dobré mravy, aby dosiahol svoj účelom vedený cieľ. Takejto zmluvnej strane (t.j. navrhovateľovi) je preto potrebné odprieť právnu ochranu.

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pre záväzkové vzťahy je kľúčový tzv. princíp dôvery, podľa ktorého sa poskytuje ochrana zásadne tej osobe, ktorá urobila právny úkon s dôverou v určitý, jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav, lebo ten, kto vyvolal určité konanie, nesmie sa ex post dovoľávať vád jednotlivých úkonov, ktoré sám spôsobil. Uvedený princíp vyplýva z citovaného ustanovenia §40a, podľa ktorého relatívnej neplatnosti sa nemôže dovoľávať ten, ktorý ju sám spôsobil. Rovnako tak sa nikto nemá dovoľávať výhody z vlastného protiprávneho konania.

Vzhľadom na to, že žalobca sa nemôže dožadovať relatívnej neplatnosti sporného právneho úkonu - mandantnej zmluvy, treba považovať tento úkon za platný so všetkými náležitosťami z neho vyplývajúcimi.

Ohľadom tvrdení žalobcu o absolútnej neplatnosti právneho úkonu - mandantnej zmluvy odvolací súd poukazuje na dôvody rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorých sa súd vypořiadal tvrdeniami žalobcu o prípadnej absolútnej neplatnosti.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že nie sú dané žalobcom uvádzané odvolacie dôvody, preto odvolací súd postupom podľa § 219 O.s.p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.“

3. Podľa sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K vydaniu napadnutého rozsudku viedla podľa názoru sťažovateľky extrémne nesprávna interpretácia a aplikácia konkrétnej právnej normy, ako aj zjavne arbitrárny postup odvolacieho súdu pri rozhodovaní o podanom odvolaní.

3.1 Sťažovateľka priblížila na úvod svojej argumentácie skutkový stav vyjadrením, podľa ktorého ak [REDACTED] a [REDACTED] podpísali prázdny list papiera, nie je za žiadnych okolností možné toto ich konanie kvalifikovať ako právne

relevantný prejav vôle, keďže absentuje jeho obsah. Následné (časovo neurčené) vpísanie textu zmluvy na tento *in bianco* podpísaný papier (navyše so spätným dátumom 1. 10. 2000) podľa sťažovateľky nevedlo a ani nemohlo viesť k riadnemu vzniku zmluvy ako právneho úkonu. Podľa presvedčenia sťažovateľky tomu bráni nedostatok prejavu vôle zmluvných strán a hrubé ignorovanie ustanovení § 43a a nasl. Občianskeho zákonníka ~ systém *oferta et acceptatio*. Z daných dôvodov podľa mienky sťažovateľky nemôže v súlade s právnou teóriou vpísaním celého zmluvného textu na vopred *in bianco* podpísaný papier vzniknúť zmluva. Opozitná interpretácia by nevyhnutne viedla k absurdným záverom. V prípade obidvoch predložených dokumentov teda podľa sťažovateľky ide o nulitné akty, s ktorými právny poriadok nespája žiadne právne účinky. Podľa názoru sťažovateľky hoci odvolací súd k tejto otázke prezentoval rozsiahlu argumentáciu, pri svojich teoreticko-právnych úvahách sa podľa jej názoru dopustil logickej chyby *non sequitur*. Úplnú absenciu právne významného prejavu vôle (tak na strane sťažovateľky, ako aj na strane advokáta) totiž vyhodnotil ako nedostatok účastníkmi dohodnutej písomnej formy právneho úkonu.

3.2 Pokračujúc vo svojej sťažnosti, sťažovateľka dôvodí, že ani pri akceptácii záverov krajského súdu a prvostupňového súdu o prípustnosti kombinácie jednotlivých druhov zmluvnej odmeny by nebolo možné považovať vyplatenie paušálnej odmeny advokátovi [REDACTED] za dôvodné. Sťažovateľka podľa svojich slov v priebehu konania preukázala, že v rozhodnom období jej advokát na základe spornej zmluvy žiadne právne služby neposkytol (odkaz na stanovisko žalobcu z 26. 10. 2007). Všetky právne služby, za ktoré mal advokát inkasovať paušálnu odmenu, boli podľa tvrdenia sťažovateľky už zaplatené na základe osobitných zmlúv a faktúr. Sťažovateľka podotýka, že ani samotný advokát nebol schopný zaujať relevantné stanovisko k zaradeniu jednotlivých úkonov (fakturovaných a vyplatených) k právnym službám, za ktoré dostal navyše paušálnu odmenu. K otázke, za čo mu mala táto paušálna odmena patriť, sa nevyjadroval jednotne (odkaz na odvolanie žalobcu z 26. 4. 2012). Na prezentované skutočnosti krajský súd podľa presvedčenia sťažovateľky neprihliadol a rovnako ako súd prvého stupňa vychádzal iba z totožných výpovedí [REDACTED] a svedkyne [REDACTED], u ktorej je vzhľadom na ich niekoľkoročný nadštandardný

vzťah (klient – advokát) podľa názoru sťažovateľky minimálny predpoklad, že vypovedala nezáujato a pravdivo. Krajský súd však námietku sťažovateľky týkajúcu sa vierohodnosti svedkyne podľa jej slov odmietol s absurdným vysvetlením absolútne nekorešpondujúcim s ustanovením § 126 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), že *„z vykonaného dokazovania nevyplývalo, aby svedkyňa mala pomer k žalovanému, okrem pomeru, ktorý mala svedkyňa s vlastníkom obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s.r.o.“*.

3.3 Podľa sťažovateľky krajský súd v rozpore s konklúziami uvedenými v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 457/2010 neskúmal, či zmluva neodporuje základným právam dotknutých osôb, resp. či mimoriadne nezaťažuje jednu zmluvnú stranu a nie je výsledkom nerovnovážneho postavenia účastníkov pri uzatváraní zmluvy, aj s prihliadnutím na mimoprávne skutočnosti, ktoré so zmluvou súviseli. Podľa sťažovateľky krajský súd vychádzal z absurdnej premisy, že ide o zmluvu uzatvorenú medzi sťažovateľkou a advokátom [REDAKOVANÉ], ktorú sa sťažovateľka snaží v rozpore s dobrými mravmi dodatočne zneplatniť. Odvolací súd sa odmietol zaoberať obsahom zmluvy z hľadiska jej súladu s dobrými mravmi. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd bez toho, aby zohľadnil všetky skutkové zistenia, bol toho názoru, že použitie korektívu dobrých mravov nie je na mieste. V otázke výkladu platnosti zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka tak podľa názoru sťažovateľky krajský súd neprípustne formalizovanou a zužujúcou interpretáciou právnej normy bez zohľadnenia všetkých okolností prípadu dospel k záverom, ktoré sú extrémne nespravodlivé, arbitrárne, vybočujúce z ústavných medzí a opomínajúce skutočný účel právnej normy.

3.4 V závere svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že keďže krajský súd vykonal krajne nesprávnu a excesnú interpretáciu a aplikáciu príslušných ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky na zistený skutkový stav do takej miery, ktorá zjavne popiera ich esenciálny účel a význam, flagrantne tým porušil princíp legality v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy a princíp právnej istoty účastníka konania, pričom sťažovateľku vystavil nespravodlivosti sprevádzanej procesným neúspechom v konaní. Podľa sťažovateľky závery krajského súdu, na ktoré sťažovateľka poukazuje v tejto sťažnosti, sú podľa jej mienky

evidentne arbitrárne, v dôsledku čoho jeho napadnutý rozsudok neudržateľne zasahuje do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

4. Sťažovateľka navrhla vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18.12.2013, č. k. ICo/145/2012-688 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18.12.2013, č. k. ICo/145/2012-688 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Ešte skôr, ako ústavný súd uvedie závery z predbežného prerokovania sťažnosti v zmysle namietaného porušenia označených ústavných práv sťažovateľky, nemôže nespomenúť, že predmet sporu pred všeobecnými súdmi, obsah napadnutého rozsudku, jeho dopad na právnu situáciu sťažovateľky, právne závery krajského súdu, ako aj v napadnutom rozsudku krajského súdu artikulované a sťažovateľkou v sťažnosti uvedené odkazy na všeobecnými súdmi ustálený skutkový stav a vykonané dôkazy indikujú, že napadnutý rozsudok krajského súdu sa týka taktiež hmotných ústavných práv sťažovateľky, najmä základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

7.1 Sťažovateľka (zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom) neoznačila v obsahu sťažnosti a ani v petite ďalšie články ústavy (predovšetkým čl. 20 ústavy), ktoré mohli byť napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené, a tak sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti mohol zaoberať iba možným porušením ústavných práv sťažovateľky označených v sťažnosti (t. j. čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru), keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania, v tomto prípade sťažnosťou a jej petitom (k viazanosti ústavného súdu návrhom porov. napr. I. ÚS 36/98, III. ÚS 250/2012, IV. ÚS 234/2010).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

8.1 Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v ústave v čl. 46 a nasl. (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie).

8.2 Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (porov. I. ÚS 117/05). Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (porov. II. ÚS 88/01).

8.3 Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia rozsudku.

8.4 Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávnych predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie [a teda zároveň konkretizovať v odôvodnení rozhodnutia, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov súd vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; detailnosť a obsažnosť odôvodnenia rozhodnutia môže byť v špecifických prípadoch zákonom výslovne zúžená, napríklad vzhľadom na vyhovie všetkým účastníkom konania alebo vzdanie sa opravného prostriedku všetkými účastníkmi konania a pod. (porov. § 157 ods. 3 a 4 OSP)], obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu.

8.5 Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prerokúvanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (porov. napr. *Helle v. Fínsko*, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. 12. 1997, bod 60; *Rajkovič v. Chorvátsko*, č. 50943/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2).

9. K formálnej stránke postupu a vydania napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd uvádza, že krajský súd postupoval podľa procesnoprávnych predpisov

vzťahujúcich sa na rozhodovanie o odvolaní (t. j. podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku), aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy, napadnutý rozsudok bol vydaný vo forme predpokladanej zákonom a obsahuje zákonom predpísané náležitosti.

10. K materiálnej stránke napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Krajský súd sa pri odôvodňovaní svojich právnych záverov zaoberal (i) otázkou, za aké právne služby patrila advokátovi paušálna odmena, (ii) výpoveďou svedkyne [REDACTED], (iii) otázkou uzavretia mandátnej zmluvy medzi sťažovateľkou a advokátom a jej relatívnej neplatnosti (treba na tomto mieste doplniť, že sťažovateľka namietala predovšetkým absolútnu neplatnosť mandátnej zmluvy, a to z dvoch ďalej artikulovaných dôvodov), pričom tieto závery nemožno z pohľadu ústavného súdu považovať za zjavne nelogické, arbitrárne či neodôvodnené, alebo vzhľadom na princípy práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ústavne neudržateľné.

10.1 Krajskému súdu však treba vytknúť, že z koncipovania odôvodnenia napadnutého rozsudku by sa mohlo na prvé prečítanie javiť, že kľúčovým argumentom sťažovateľky o absolútnej neplatnosti mandátnej zmluvy (z dôvodu namietaného antidatovania zmluvy a z dôvodu neurčitosti dohody zmluvných strán o článku zmluvy, ktorej obsahom bola dohoda o odmene) sa zaoberal len okrajovo a odkázal na prvostupňový rozsudok okresného súdu jednou vetou na s. 12 písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku („*Ohľadom tvrdení žalobcu o absolútnej neplatnosti právneho úkonu - mandantnej zmluvy odvolací súd poukazuje na dôvody rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorých sa súd vypořiadal tvrdeniami žalobcu o prípadnej absolútnej neplatnosti*“). Ústavný súd však poukazuje (i) jednak na odôvodnenie krajského súdu na s. 8 a 9 napadnutého rozsudku, kde (síce nie v časti zaoberajúcej sa argumentmi sťažovateľky o absolútnej neplatnosti mandátnej zmluvy) sa krajský súd zaoberal právnymi závermi okresného súdu týkajúcimi sa skutočností zistených dokazovaním pred okresným súdom,

ktorými okresný súd zodpovedal otázky o možnej absolútnej neplatnosti mandátnej zmluvy pre jej namietané antidatovanie, ale aj (ii) na samotné odôvodnenie rozsudku okresného súdu č. k. 24 C 366/2003-633 z 30. januára 2012, ktorý sa poctivo a riadne vysporiadal s namietaným antidatovaním mandátnej zmluvy a dospel k záveru, že aj keď existuje viacero pochybností svedčiacich v prospech tvrdenia sťažovateľky, v súhrne (poukazujúc aj na znalecké dokazovanie a výpovede svedkov, ako aj na fakt, že v spornom období od 1. 10. 2000 do 30. 9. 2003 boli právne služby reálne sťažovateľke poskytované) nemožno napriek niektorým neštandardným postupom pri uzatváraní mandátnej zmluvy (tu okresný súd aj krajský súd poukázali na pričinenie sťažovateľky □ konateľky sťažovateľky v čase uzatvárania mandátnej zmluvy [REDACTED]) dospieť k záveru, že mandátna zmluva bola antidatovaná.

10.2 Nemožno súhlasiť so sťažovateľkou, že krajský súd sa odmietol zaoberať obsahom mandátnej zmluvy z hľadiska jej súladu s dobrými mravmi, keďže krajský súd nielenže v otázke aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka týkajúcich sa dobrých mravov v záväzkových vzťahoch odkázal (s. 12 napadnutého rozsudku) na odôvodnenie prvostupňového rozsudku, ale doplnil aj vlastný právny názor na tzv. princíp dôvery v záväzkových vzťahoch.

10.3 A preto závery krajského súdu a ich odôvodnenie nie je možné hodnotiť ako arbitrárne a je nutné ich považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2016